

Norðuratlantshavið skal ikki vera eitt náttúrureservat

-tað er hugstoytandi, at danir ikki stuðla okkum í spurninginum um stórhvalaveiðu, segði Jákup Lindenskov í eini talu í fólkatinginum

I den årlige rapport 1990 om den økonomiske udvikling på Færøerne, har statsministeriets rådgivende udvalg tegnet et dystert billede af situationen for vort samfund.

Den følelige konjunkturedgang i de sidste forløbne 3 år har medført, at Færøerne for første gang i årtier må konstatere arbejdsløshed tillige med en vis udvandring.

Situationen er mærkbar overalt i samfundet.

De politiske beslutninger om en snarlig ændring og omprioritering af erhvervslivet vil tage sin tid.

De tider, hvor vi kunne fiske så meget som muligt og hvorsomhelst er udskiftet med krav om større effektivitet, færre fiskefartøjer og en absolut effektiv økonomisk styring.

Tabet af fiskerettigheder udenfor færøsk territoriale må erstattes med nye driftsformer. Omstilligheden i markedsløst landene har ligeledes medvirket til den vanskelige situation.

Men vi tror, at der med politisk vilje og handling skal lykkes at genoprette økonomien, således at vi bevarer et materielt vel-

fungerende samfund fremover.

På mange områder er der allerede sket omlægninger og forbedringer af erhvervsmulighederne — og i denne omlægningsfase har det sin store værdi at Færøerne har en velfungerende uddannelse af ungdommen, et samfundsgode, der er forudsætningen for et levedygtigt samfund.

Udfordringen ligger i nye muligheder i fiskerierhvervet, prøvede som uprøvede. Foruden havbrugsproduktionen, der fortsat er under ekspansion, findes andre erhvervsmuligheder, der fremover vil udgøre et sundt grundlag for færøsk erhvervsudøvelse i tiden fremover.

Færøerne har ofte før været ude for omslag i erhvervslivet, der har medført tilbageslag af alvorlig karakter. Således er det ikke noget ukendt at skulle satse delvis på en frisk og på ændrede vilkår. Vi er tvunget til at sadle om på mange felter. Dette er de vilkår som en nation, der fuldtud er afhængig af fiskeri og fiskeproduktion, til tider må undergive sig.

Men herudover er der

også nogen, om jeg må sige, umistelige naturgoder, som gennem tiderne har vist sig at være bærende elementer for eksistensmulighederne for øerne i Atlanterhavet.

Et af disse elementer findes i de ressourcer, der findes af levende liv i havet omkring vore øer, og som vi på forsvarlig måde har kunnet høste af, uden utidig indblanding fra uvedkommende.

Vi har fra færøsk side kraftigt understreget, at principperne om bæredygtig udnyttelse af havens ressourcer, må gælde alle havets ressourcer og altså også hvaler og sæler. Og vi mener, absolut at denne holdning også bør finde udtryk i Danmarks holdning i IWC-hvalfangstkommissionen.

Men vi har med beklagelse måttet konstatere, at denne holdning ikke har kunnet finde fodslag eller medhold hos et flertal i folketinget, som vi ellers forudsatte ville støtte de holdninger, som Færøerne og Grønland har i spørgsmålet om udnyttelse af havets ressourcer.

Dette er desto mere nedslående, da regeringen klart og tydeligt har tilkendegivet, at den støtter

og respekterer de holdninger som netop de dele af riget, der har interesse i disse fangster, står for.

Det er beskæmmende, at man fra dansk sidesætter vore primære ønsker og principper om værn af vort samfund, der i forvejen er stærkt hæmmet af økonomiske vanskeligheder, der yderligere bliver forstærket i negativ retning ved den uforstående holdning og hældning til de såkaldte fredningsvenlige lande, der støtter de miljøorganisationer, der har vist sig at være yderst generende, usaglige og useriøse i deres handlemåde overfor Færøerne og specielt Grønland, med følelige — ikke kun økonomiske tab til følge.

Færinger og Færøerne har naturligvis den største interesse i, at havets ressourcer forvaltes forsvarligt, men vi har ingen interesse i, at bevare hvalarter, der ikke er udryddelsestruet som fredede arter, og således omdanne Nordatlanten til et naturreservat.

Det kan kun medføre stærkt forvrængede eksistensmuligheder for de mennesker der bor i Nordatlanten, og ødelæggelse

af vore samfund.

Vi må fastholde, at vi ikke har dræbt et eneste dyr der har været udryddelsestruet. Det har vi selv sagt ingen interesse i. Situationen er idag sådan, at flk, der ikke aner hvad de snakker om, prøver at fortælle os, hvad vi skal gøre. Som den forhenværende islandske fiskeriminister forleden sagde i et interview med ugebladet »The European« — »miljøorganisationerne langer altid ud efter de svage og små hvalfangernationer som f.eks. Island og Færøerne. Japan, der er verdens suverænt største hvalfangernation, har ikke mærket noget til angrebene fra f.eks. Greenpeace. Men hvis organisationerne tror, at de små nationer er svage, så tager de fejl. Vi har ingen planer om at lade os diktere«.

Hvalfangstkommissionen er ikke en international miljøorganisation. IWCs konventionsgrundlag er stadig reguleringen af hvalfangst, sådan at den sker på et bæredygtigt grundlag m.h.t. regenereringsmulighed for bestanden (jvf. Brundtlands-kommisionens betænkning).

Ikke desto mindre dirigerer miljøorganisationerne i dag efterhånden en stor del af beslutningsproceduren i Hvalfangstkommissionen i kraft af deres observatørstatus, og gennem den pression

de udfolder overfor medlemsstaternes regeringer.

Det er med beklagelse at vi fra færøsk side må konstatere, at også visse partier i folketinget lader sig dirigere af disse miljøorganisationer.

Det har ført til den uholdbare situation, at miljøudvalget istedet for at være høringsinstans i en sag, gør sig selv til beslutningstager på et område, hvor Danmark faktisk kan siges at have afgivet »suværenitet« til Færøerne og Grønland i og med at havmiljø indenfor 200 sømil og forvaltning af jagt, fangst og fiskeri er særnligheder, som Færøernes Lagting lovgiver om og fastsætter regler for fuldt og helt, og som Grønlands Landsting delvis udøver samme kompetence vedrørende.

Hele denne sag har vist, at spørgsmålet om relationerne mellem Færøerne og Danmark i rigsfællesskabet, trænger til en gennemgående drøftelse af hjemmestyrelovgivningen. Jeg forventer et udspil fra landsstyret, der indebærer en revision til en reel færøsk selvstyrrørdning.

Det står ihvertfald helt fast, at det er nødvendigt at afskaffe folketingets mulighed for at majorisere et færøsk - grønlandsk mindretal, på områder hvor lovgivnings- og forvaltningskompetencen er særnligheder.

